

"Cənub mirvarisi" Lənkəran - şəninə nə qədər seirlər yazılıb, nəğmələr bəstələnib. Hüsünü görənər heyran olub sənə. Bir də qonağın olmağı arzulaşdır ürəyində. İstəyib bir tərəfdən yamaşıl dağlar, digər bir tərəfdən mavigözlü Xəzərə əhatə olunan təkrarsız mənzərələrini, ətirli limon, naringi, portağal bağlarını, yamaşıl çay plantasiyalarını, flora və faunası ilə zəngin olan Hirkan Milli Parkını bir də görüb seyr etsin, qonaqpərvər insanların və ziyalılarınla görüşüb həmsöhbət olsun, limonlu çayından içsin, dadlı-ləzzətli süfrənin ləvəngisindən, plovundan dadsın.

Böyük Yaradanın sənə bəxş etdiyi sərvətlərdir bunlar. Lakin bunların hamısının başı sənə Vətən, torpaq qədrini bilən qeyrətli övladlardır. Onlar hər yerdə, hər zaman lənkəranlı adını uca tutmağa, ona layiq olmağa çalışırlar. Saysız-hesabsız nəsilər gəlib, yaşayıb, köç edib qoymunda. Hər biri də özündən sonra bir nişanə, yadigar qoyub gedib. Onlarca abidələrin, daş kitabələrin, qalaların da onların - o igid sələflərin bu günümüzdə gəlib çıxan əmanətləridir.

Lənkəran xanının yaşadığı sarayda bu gün rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi fəaliyyət göstərir. Əsaslı təmirdən sonra əvvəlki görkəmini alan muzeydə Lənkəranın tarixinə dair toplanmış sənədlər, qiymətli əşyalar, eksponatlar bu diyarın qədimliyini, zəngin keçmişini, adət-ənənələrə malik olduğunu əks etdirir. Muzeydəki xatirə kitabında xarici ölkələrdən təşrif gətirən ali qonaqların, görkəmli dövlət adamlarının, şair və yazıçıların, digər məşhur şəxslərin Lənkəran haqqında yazdıqları sözləri, xoş ifadələri oxuduqca qürur hissi keçirirən. Onlardan biri rus xalqının böyük şairi Nikolay Tixonovun bu diyarı "Cənub mirvarisi" adlandırdığı məşhur kələmdir.

Lakin tarixin müəyyən dövrlərində Lənkəran da bir çox çətinlik və əzab-əziyyətlə qarşılaşmışdır. Ağill, müdrik, uzaqgörən kişilərinin qətiyyətli mövqeyi, iradəsi sayəsində problemlər həll edilmiş, hər iş yoluna qoyulmuşdur. SSRİ-nin süqutundan sonra da belə olmuşdur. Bəzi separatçı ünsürlər Lənkəranın adına, şöhrətinə xələl gətirmək istəsələr də, bu, baş tutmadı. Zamanın gedişini başa düşən rayon ağsaqqalları, ziyalıları buna yol vermədilər. Böyük siyasətçi Heydər Əliyevin yenidən respublika rəhbərliyinə gəlməsi üçün haqq səslərini ucaltdılar. 1993-cü il iyunun 15-i ölkəmizin həyatında dönüş günü oldu. Ulu Öndər Azərbaycanı dağılmaq, məhv olmaq təhlükəsindən xilas etdi. Problemlər addım-addım həllini tapdı, nəticədə sabitlik yarandı, ardınca bütün sahələrdə islahatlar başladı, dövlətin maddi imkanı artıqca regionlar da inkişaf etdi. Bu, 2004-cü ildən başlayaraq İlham Əliyevin sərəncamları ilə təsdiqlənən 5 illik 4 regional inkişaf dövlət proqramı sayəsində mümkün oldu.

Həmin inkişafdan Lənkərana da pay düşdü. Rayonda yeni istehsal sahələri yaradıldı, yollar təmir olundu, qaz, işıq, su problemləri həll edildi, sahibkarlığın inkişafı ön sıraya çəkildi, dövlət tərəfindən verilən subsidiyalar, güzəştli kreditlər aqrar sahədə ciddi dönüş yaratdı, illərlə istifadəsiz qalan çay plantasiyalarına, sitrus meyvə bağlarına yeni can verildi, eyni zamanda əlavə plantasiyalar və bağlar salındı, çay, meyvə emalı müəssisələri fəaliyyətə başladı. Bütün bunlar isə əhalinin güzəştə gətirilməsi, sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına səbəb oldu.

2019 - 2023-cü illəri əhatə edən dördüncü regional inkişaf dövlət proqramı çərçivəsində, o cümlədən ötən il də Lənkərandan bir çox mühüm işlər görülmüşdür. Faktlara müraciət edək. Keçən il rayonda məhsul buraxılışı əvvəlki illərlə müqayisədə 5,6 faiz artmış, həmin sırada mühüm infrastruktur layihələri həyata keçirilmiş, sənayedə, kənd təsərrüfatında, tikintidə, yolların abadlaşdırılmasında xeyli işlər görülmüşdür. Həmçinin Lənkəran şəhərində "Lənkəran" MMC Qonmadı fabrikinin tikinti-

ni başa çatdıraraq istifadəyə vermiş, "Lənkəran Konserv" MMC-də ketçup və tomat, "Lənkəran Konserv" ASC-də tomat istehsalı üçün yeni avadanlıqlar quraşdırılmışdır.

Aqrar sektora gəldikdə, keçən il rayon üzrə 543,7 hektar çay plantasiyasından 334,3 ton yaşıl çay, 945 hektar sitrus meyvə bağlarından 9 min 714 tondan çox məhsul əldə edilmişdir. Həmin məhsullar həm yerli bazarlara göndərilmiş, həm də xarici ölkələrə ixrac olunmuşdur. Sitrus meyvəçiliyində isə "Lenk Fruit" MMC-nin uğurları daha çox diqqətçəkəndir. MMC-də bağların ümumi ərazisi 150 hektardan çoxdur. Bağlarda qardaş Türki-

kişafı ilə bağlı görülən tədbirlər də nəticəsiz qalmamışdır. Keçən il çəltik ekilmiş 832,1 hektar sahədən 2 min 143,1 ton məhsul yığılmışdır. Paralel olaraq çiyələyə də marağ il-dən-ilə artır. Bu, sahənin yaxşı qazanc verməsi ilə bağlıdır.

Rayonda yerli əhəmiyyətli, eləcə də kəndarası avtomobil yollarının tikintisi, yenidən qurulması və əsaslı təmiri də davam edir. Təkcə ötən il Lənkəran şəhərinin 12 küçəsinə asfalt döşənmiş, habelə 55 kilometrlik Lənkəran-Lerik və 7 kilometrlik Hirkan-Mamusta-Siyavar avtomobil yolunun tikintisi başa çatdırılmışdır. Ötən dövr ərzində həmçinin Lənkəran və Liman şəhərlərinin daxili yollarına asfalt örtüyü döşənmiş, 36,6 kilometrlik Səpəkəran-Baba Şürük-Kosalar-Kərgəlan-Livəsar-Bölləbur-Qurumba kəndarası avtomobil yollarında əsaslı təmir işləri aparılmışdır.

O ki qaldı elektrik enerjisi, təbii qaz və su ilə təchizatda, ötən il rayon üzrə 20,3 min metr SİP kabel çəkilmiş, 1202 yeni SMART kart tipli saygac quraşdırılmış, 11 yeni trans-

formator montajı aparılmış, 59 transformator gücü daha çox olanla əvəz edilmişdir. Əhalinin təbii qazla təchizat sahəsində də xeyli işlər görülmüşdür. 340 yeni quraşdırılmış məişət qaz saygacı və 363 SMART tipli saygac istismara qəbul edilmiş, 2,8 min istismar müddəti bitmiş məişət qaz saygacı yenisi ilə əvəzlənmiş, daxili imkanlar hesabına müxtəlif diametrlilik borularla ümumilikdə 10,3 min p/m qaz xətti çəkilmişdir. Dördüncü Dövlət Proqramı çərçivəsində rayon ərazisində 55,2 min p/m qazlaşdırma işi həyata keçirilmişdir. Ötən illər ərzində rayon əhalisinin içməli su təminatı da xeyli dərəcədə yaxşılaşmışdır. Belə ki, Lənkəran şəhərinin ayrı-ayrı küçə və məhəllələrində

seyran su xətləri çəkilmiş, bir çox primitiv qurğular və xətlər ləğv edilmişdir. Eyni zamanda əkinçilərin su təminatı ilə bağlı bir sıra texnosahə tədbirlər həyata keçirilmişdir ki, bu da məhsuldarlığa müsbət təsir göstərmişdir.

Şəhid ailələrinin, qazilərin, şəhər əhalisinin mənzil-məişət sərəncamının yaxşılaşdırılması, digər tikinti-quruculuq və abadlıq işləri də unudulmur. Keçən il məcburi köçkünlər üçün inşa edilən bəşmərtəbəli yaşayış evi şəhid ailələrinə və Vətən müharibəsi qazilərinə verilmişdir. Bundan əlavə, Lənkəran şəhərində qəzalı vəziyyətdə olan 4 çoxmərtəbəli binada bərpa-gücləndirmə və əsaslı təmir işləri görülmüş, 1 çoxmərtəbəli bina isə tam qəzalı vəziyyətə düşdüyündən sökülərək yerində yenisi inşa edilmişdir. Lənkəran şəhər büdcəsi hesabına çoxmərtəbəli binaların fasadları rənglənmiş, girişlərinə plastik qapılar qoyulmuş, pilləkənlərə baxan pəncərələr dəyişdirilmişdir. Habelə 90 çoxmərtəbəli yaşayış binasının dam örtüyü dəyişdirilmiş, 2 binada 3 lift yenidən qurulmuşdur.

Rayondakı Dövlət Məşğulluq Xidməti orqanları tərəfindən işsiz, xüsusilə ömək qabiliyyəti ünvanlı sosial yardım alan, habelə sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin özünüməşğulluq proqramına cəlb olunması çərçivəsində keçən il 5,9 min nəfər işə çıxartılan ki-mi qeydiyyata alınmış, 3,4 min nəfər işsiz statusu verilmiş, 880 nəfər işə təmin olunmuşdur. 44 nəfər işə haqqı ödənilən ictimai işlərdə cəlb edilmişdir.

Lənkəranda söz açılıb, turizmə toxunmamaq mümkün deyil, xüsusən də turizmin inkişafı üçün ana təbiət Lənkəranda səxavətini əsirgəməyib. Bu sahədəki konkret faktlara keçək. "Carnaval" hotelində əsaslı təmir və genişləndirmə işləri aparılaraq o, "Mona hotel and cottages" adı ilə yenidən fəaliyyətə başlamışdır. Sözügedən hotelin qarşısında müasir tələblərə cavab verən çimərlik də yaradılmışdır. İstisu qəsəbəsindəki "Starovoy hotel" də əsaslı təmir olunmuş, buradakı termal su vannalarında mühüm yeniliklər aparılmış, sağlamlıq ocağı öz xidmət sahələrini və imkanlarını genişləndirmişdir. Bunlardan əlavə, Haftoni qəsəbəsində "Dad House" restoranı nəzdində yeni 20 kotec, Daştatük kəndində ümumi sahəsi 1090 kvadratmetr olan üçmərtəbəli "Green Forest" istirahət mərkəzi turistlərin istifadəsinə verilmişdir. "Şəhərdən kəndə" layihəsi çərçivəsində aqrar turizmin inkişafı üçün isə lazımı avadanlıqlar alınmış, habelə əyləncə guşəsi yaradılmışdır. Çay plantasiyalarına və sitrus meyvə bağlarına ekoturizm səyahəti üçün tədbirlər də həyata keçirilmişdir. "Yaşıl çay" fermer təsərrüfatında 22 nəfərlik "Nilado hotel" in və talış üslubunda hotel tipli kond evlərinin tikilməsi başa çatdırılmışdır. Bunlarla bərabər, Rvo kəndində "Rivo Hille Resert Lankaran" hotel-restoran kompleksi, Lənkəran şəhəri Qala xiyabani küçəsində "Salyut" hoteli, "Lankaran Sprinys Wellness Resort" (İstisu Sağlamlıq Mərkəzi), "Dəniz Hotel", "Restorant" və "Hirkan Park Otel" hotel-restoran kompleksləri qapılarını turistlərin üzünə açmışdır.

Ümumiyyətlə, Lənkərana gələndə hər dəfə bir yeniliklə rastlaşırsan. Şəhərin mərkəzində - Heydər Əliyevin adını daşıyan memorial parkın yanında sovet dövründən qalmı və bu yaxınlaradək bərhad halda olan keçmiş zabitlər evi indi - təmir və yenidənqurmadan sonra başqa görkəm alaraq ətrafa gözəllik qatır. Şəhərin, habelə rayonun ayrı-ayrı qəsəbə və kəndlərində də quruculuq işləri sönümsür.

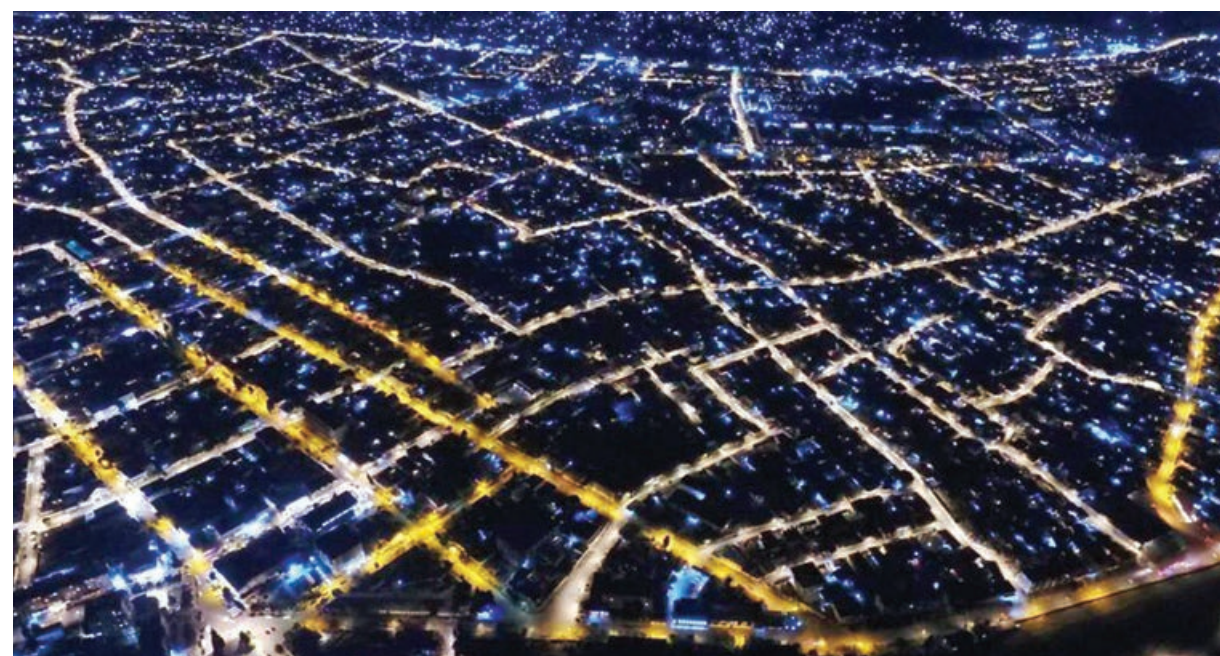
Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Gözəlliklər məskəni, qəhrəmanlar diyarı

Lənkəranı artıq Azərbaycan mirvarisi hesab etmək olar

yöndə gətirilən 141 min sitrus meyvə ağacı ekilmişdir. Ümumi dəyəri 10,7 milyon manat olan layihə üçün Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən müəssisəyə 1 milyon manat güzəştli kredit və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən 148 min manat faizsiz kredit verilmişdir. Ən müasir aqrar texniki xidmətlərin göstərildiyi bağlarda damcı üsulu ilə müasir suvarma şəbəkələrindən istifadə olunur. Hazırda təsərrüfatda 110 hektar sahədə naringi və limon, 20 hektarda saftalı, 5 hektarda nektarin və 7 hektarda giləmeyvə bağı mövcuddur. Yaxın gələcəkdə hər hektardan 30-40 ton məhsul əldə olunacağı gözlənilir. Ənənəvi sahə olan çəltikçiliyin in-

formator montajı aparılmış, 59 transformator gücü daha çox olanla əvəz edilmişdir. Əhalinin təbii qazla təchizat sahəsində də xeyli işlər görülmüşdür. 340 yeni quraşdırılmış məişət qaz saygacı və 363 SMART tipli saygac istismara qəbul edilmiş, 2,8 min istismar müddəti bitmiş məişət qaz saygacı yenisi ilə əvəzlənmiş, daxili imkanlar hesabına müxtəlif diametrlilik borularla ümumilikdə 10,3 min p/m qaz xətti çəkilmişdir. Dördüncü Dövlət Proqramı çərçivəsində rayon ərazisində 55,2 min p/m qazlaşdırma işi həyata keçirilmişdir. Ötən illər ərzində rayon əhalisinin içməli su təminatı da xeyli dərəcədə yaxşılaşmışdır. Belə ki, Lənkəran şəhərinin ayrı-ayrı küçə və məhəllələrində

